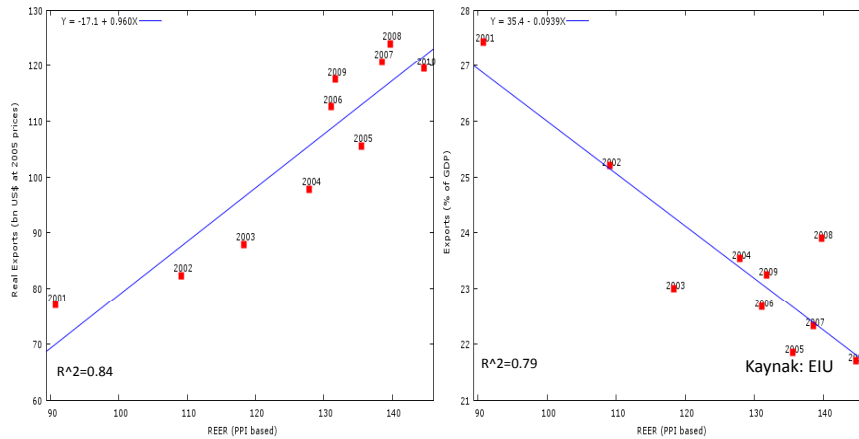

İhracatta Rekabetçilik ve Adaptasyon: Olağan Şüpheli Olarak Reel Döviz Kuru

Ümit Özlale
TEPAV ve TOBB ETÜ
EAF Konferansı
18 Mart 2011

İhracat – Kur ilişkisi: İhracatın Düzeyi mi, GSYH'ye Oranı mı?

İhracat – Kur İlişkisi

- TL değerlendikçe ihracat artıyor:
 - İhracatın yapısı zaman içinde ithalata daha bağımlı hale geldi.
 - Reel kur ihracatın en önemli belirleyicisi olmayabilir.
- İhracatın GSYH'ye katkısı giderek azalıyor:
 - Son dönemde iç talep kaynaklı bir büyüme gözleniyor
 - Tüketim ve yatırımlar reel kura duyarlı. TL'de değerlendirme daha fazla tüketim ve yatırım demek.

İhracata ivme kazandırmak için **Rekabetçilik ve Adaptasyon**

- İhracatın sürdürülebilir ve ekonomik büyümenin dinamiği olması için
 - **Rekabetçi** olması gerekir. (*Sanayi politikası*)
 - Yeni pazarlara yönelecek reflekse (**adaptasyon** gücüne) sahip olması gerekir. (*Dış ticaret politikası*)
 - Peki reel kur, bu iki değişkeni nasıl etkilemektedir?

İhracatta rekabetçilik ve adaptasyonu nasıl ölçeriz?

- İhracat performansını temelde üçe ayrıştırabiliriz
 - 1) Dışsal faktörler:
 - a) İhracat yaptığımız bölgelerin dünya ticareti içindeki ağırlığı artmış olabilir.
 - b) İhraç ettiğimiz ürünlerin dünya ticareti içindeki ağırlığı artmış olabilir.
 - 2) Adaptasyon: Dünya ticaretinde yükselen bölgelere ihracatımızı arttırmış olabiliriz.
 - 3) Rekabetçilik: Bütün bu faktörler dışında mevcut bölge ve ürünlerde pazar payımızı arttırmış olabiliriz.

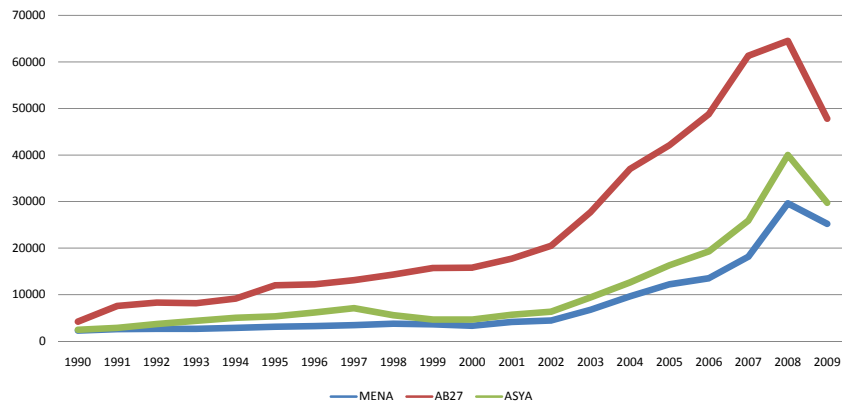
İhracatta Adaptasyon ve Rekabetçilik: Daha az rekabetçi, Daha hızlı adapte

	Adaptasyon Etkisi	Sıra	Rekabetçilik Etkisi	Sıra
2000-2001	-0.000031	65	0.000584	12
2001-2002	-0.000031	69	0.000344	18
2002-2003	-0.000054	59	0.000614	7
2003-2004	-0.000037	55	0.000687	14
2004-2005	-0.000126	61	0.000247	6
2005-2006	-0.000034	66	0.000079	23
2006-2007	-0.000103	60	0.000569	11
2007-2008	0.000005	15	0.000320	17
2008-2009	0.000177	5	0.000126	33
2000-2005	0.000114	15	0.002175	8
2005-2009	0.000290	4	0.000856	18

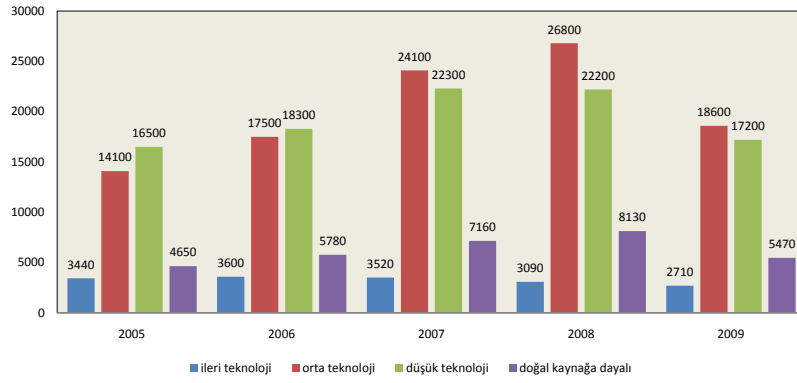
Kaynak: UN Comtrade, ITC, TEPAV Hesaplamaları

Nasıl daha hızlı adapte olmuşuz?

Türkiye'nin Bölgelere Toplam İhracatı, m US\$

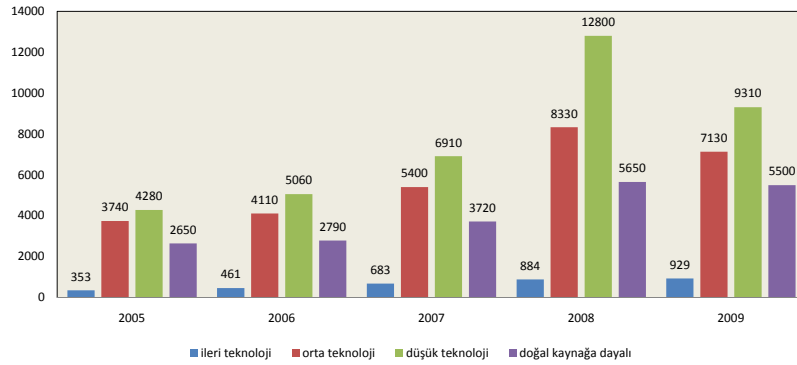

AB27'ye Yapılan İhracatın Teknolojik Yapısı, m US\$

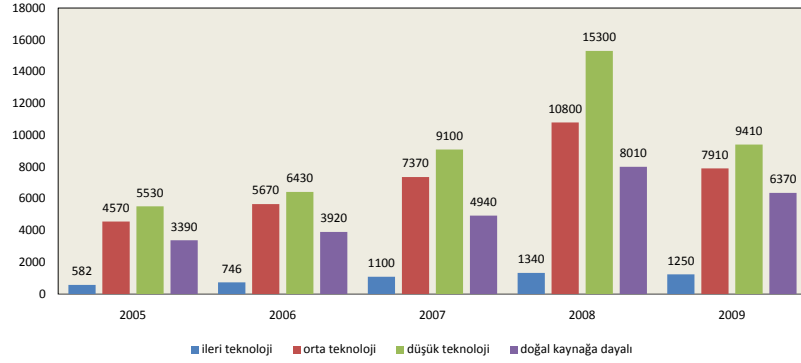
Kaynak: UN Comtrade, UNIDO ihracat mallarının teknolojik sınıflandırılması, TEPAV Hesaplamaları

MENA Bölgesine Yapılan İhracatın Teknolojik Yapısı, m US\$

Kaynak: UN Comtrade, UNIDO ihracat mallarının teknolojik sınıflandırılması, TEPAV Hesaplamaları

Asya'ya Yapılan İhracatın Teknolojik Yapısı, m US\$

Kaynak: UN Comtrade, UNIDO ihracat mallarının teknolojik sınıflandırılması, TEPAV Hesaplamaları

Adaptasyonu nasıl başarmışız?

- Katma değeri yüksek ileri teknoloji içeren ürünlerde değişim yok.
- Orta düzeyde teknoloji içeren ürünlerde MENA ve Asya'nın ağırlığında hafif bir artma söz konusu.
- Esas adaptasyon düşük teknoloji mallarda.
- Peki düşük (kısmen de orta) teknoloji mallarda kazanılan yeni pazarlar rekabetçilik artmadan korunabilir mi?

Rekabetçilik ve Kur: Sektörel Analiz

En Çok İhracat Yapan Sektörlerin Durumu

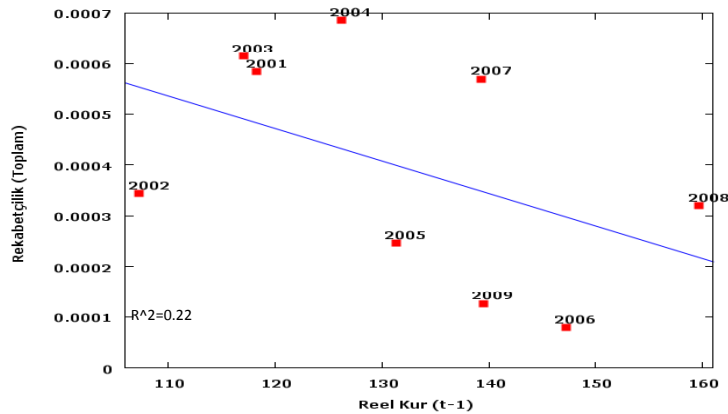
	2000-2005				2005-2009			
	Adaptasyon	Sıra	Rekabetçilik	Sıra	Adaptasyon	Sıra	Rekabetçilik	Sıra
Sebze-Meyve	0.0000148	2	0.000099	2	0.000003	15	-0.000072	79
Tekstil	-0.0000147	80	0.000183	2	-0.000007	75	0.000088	2
Demir-Çelik	0.0000658	3	0.000096	5	0.000109	2	0.000069	12
Elektrikli Makine	-0.0000298	69	0.000159	12	-0.000001	52	0.000174	6
Otomotiv	0.0000493	6	0.000628	4	-0.000060	72	0.000326	8
Konfeksiyon	-0.000002	57	0.000133	7	0.000020	6	-0.000169	76

Kaynak: UN Comtrade, ITC, TEPAV Hesaplamaları

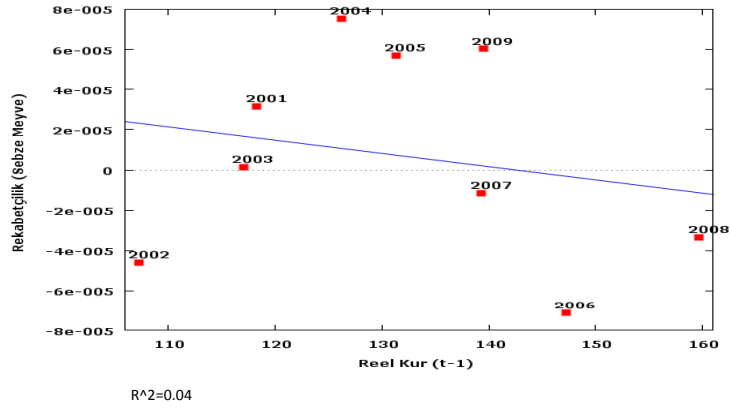
Sektör Bazında Rekabetçilik

- Sebze-meyve ve konfeksiyon ihracatındaki rekabetçilikte önemli bir düşme var.
- Otomotiv, küresel arz zincirine dahil olduğumuz için refleksimizin görece zayıf olduğu bir sektör.
- Demir-çelik ise azalan rekabetçiliğe oranla adaptasyonun yükseldiği bir sektör.
- Elektrikli makine ise bütün olarak bir başarı hikayesi sayılabilir.

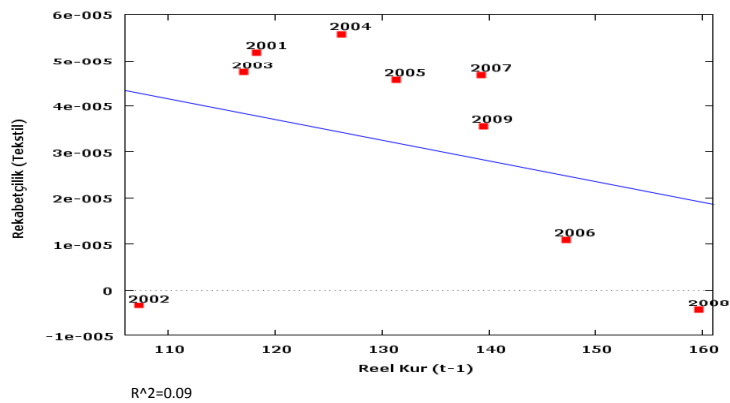
Toplamda reel kur ve rekabetçilik arasında az da olsa bir korelasyon var.

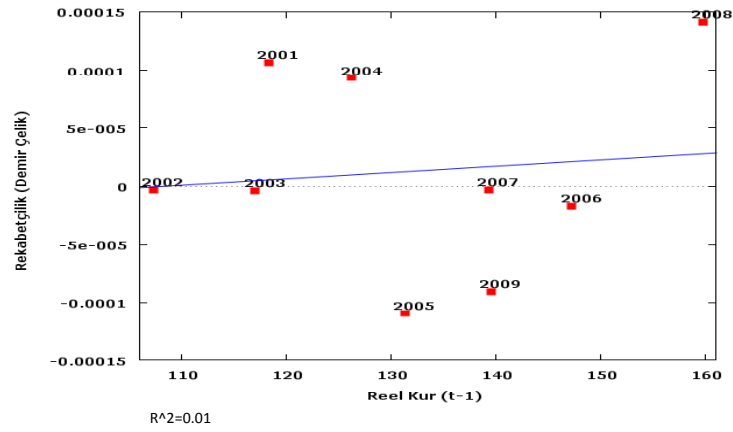
Sebze meyve ihracatı kura duyarlı değil

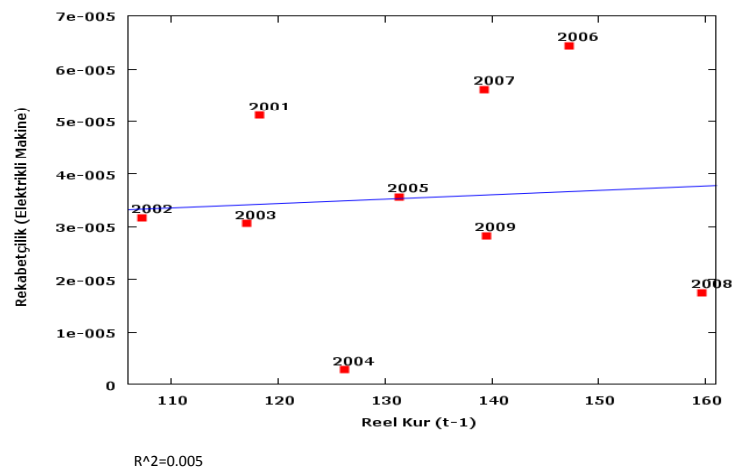
Tekstilde rekabetçilik de kura hassas değil.

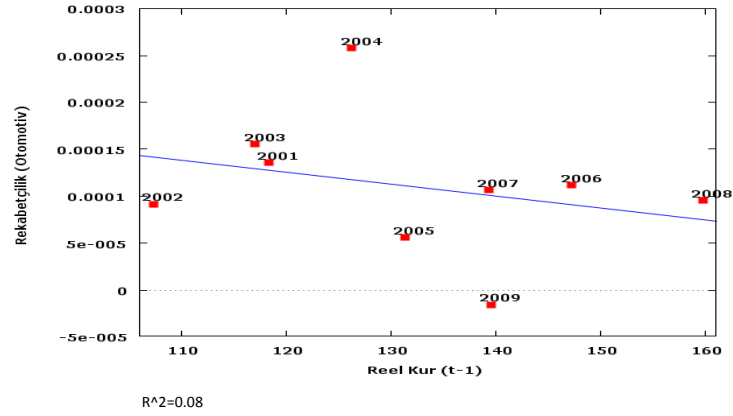
Demir çelik kura tamamen duyarsız.

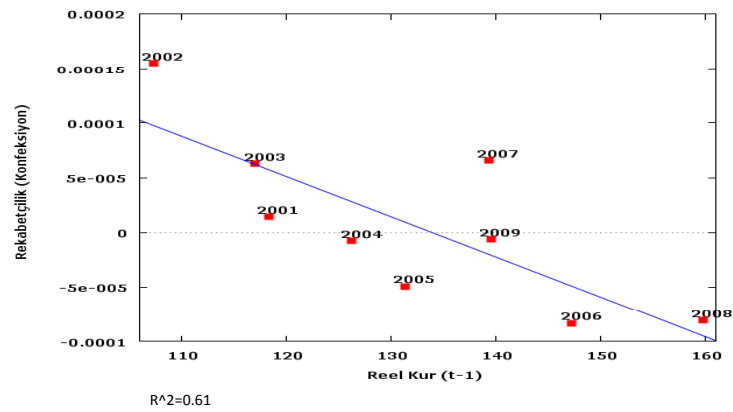
Elektrikli makine ve

Otomotiv de...

Kura duyarlı tek sektör: Konfeksiyon

Kur ve rekabetçilik

- Rekabetçilikte sorun yaşayan konfeksiyon sektöründe kur önemli bir problem.
- Diğer sorunlu sektörümüz sebze-meyvede ise benzer bir tabloyla karşılaşmıyoruz.
- Diğer sektörlerde ise kurun rekabetçilik üzerinde bir etkisi olduğunu söylemek zor.

Kur Belirsizliği?

Rekabetçiliğin ve Adaptasyonun Kur Belirsizliği İle İlişkisi

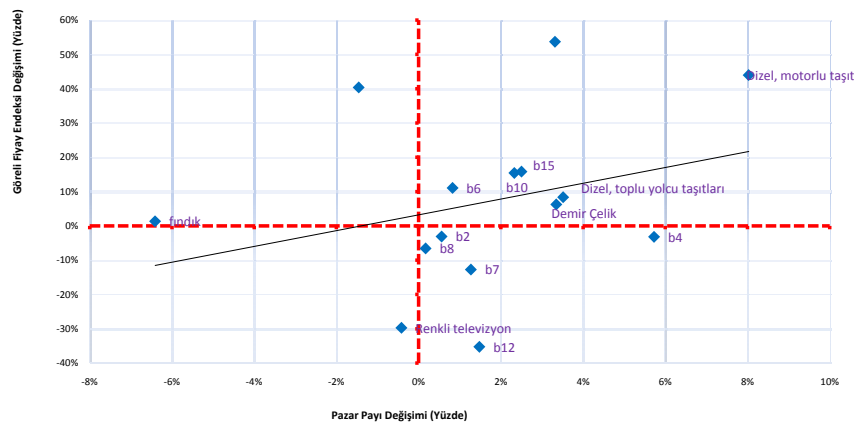
	Rekabetçilik		Adaptasyon	
	R ²	İşaret	R ²	İşaret
Toplam	0.16	+	0.04	-
Sebze-Meyve	0.11	-	0.02	-
Tekstil	0.03	-	0.11	+
Demir-Çelik	0.33	+	0.34	-
Elektrikli Makine	0.03	+	0.01	+
Otomotiv	0.13	+	0.06	-
Konfeksiyon	0.20	+	0.07	+

Kaynak: UN Comtrade, ITC, TEPAV Hesaplamaları

Olası Nedenler: Sektörel Karakteristikler

- Demir Çelik: Rekabetçini az da olsa yitirse de büyük rakibimiz Çin lojistik maliyetlerden dolayı büyük bir tehdit değil. Sektör bu kur düzeyiyle büyümeye devam edecek gibi görünüyor.
- Otomotiv: Küresel arz zincirine entegre bir yapıda, stratejik kararlar uluslararası düzeyde alınıyor, yüksek ithal girdi kullanıyor.
- Elektrikli Makine: Başlı başına bir “case study”. Başarı ve başarısızlık hikayelerinin beraber yaşandığı bir sektör. Teknolojik yatırımlar kilit rol oynamakta.

Pazar Payının Fiyatlara Duyarlılığı, 2000-2007

Sonuçlar

- Reel kur ihracat ilişkisini daha doğru değerlendirmek için dışsal faktörler ayrıştırılarak rekabetçilik ve adaptasyon üzerinde yoğunlaşmalı.
- Kurun toplam ihracat rekabetçiliği üzerindeki etkisi sektörel bazda önemli farklılıklar gösterirken ihracatımızın temelini oluşturan sektörlerden sadece konfeksiyonda belirgin bir etki göze çarpıyor.
- Adaptasyonda yakalanan başarı daha çok düşük teknolojili malların yükselen pazarlara kaymasıyla gerçekleşmiş.
- Sonuçlar, ***olması gereken değil olan*** üretim yapısıyla paralel.

Mevcut Üretim Yapısında Olası Politika Önerileri

- Sektörlerin küresel arz zincirine dahil olması için politika üretilmesi,
- Bunun mümkün olmadığı durumlarda dış ticaret politikasının “yol gösterme” üzerinde yoğunlaşması
- İhracat sigorta mekanizması gibi belirsizliği azaltacak politikaların yaygınlaştırılması